

TOPFLOOR

TUINMANACADEMIE

Wat is
een
Tuinman
(M/V).

De
'lerende
praktijk'
van
Creatief
Beheer.

TOPFLOOR.

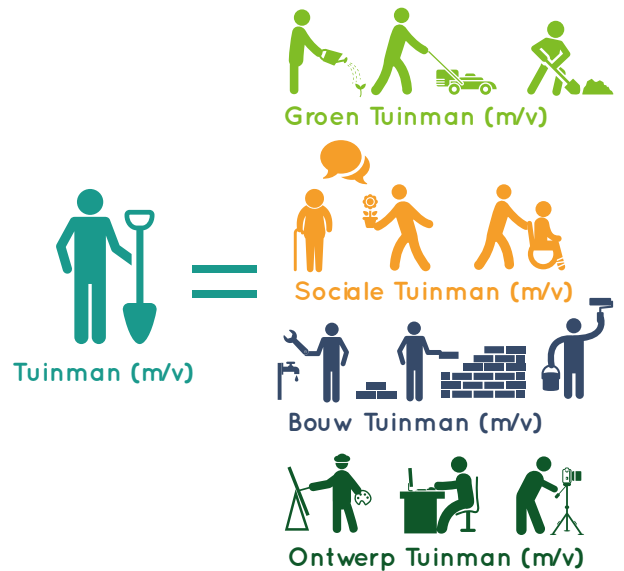
Tuinman
academie.

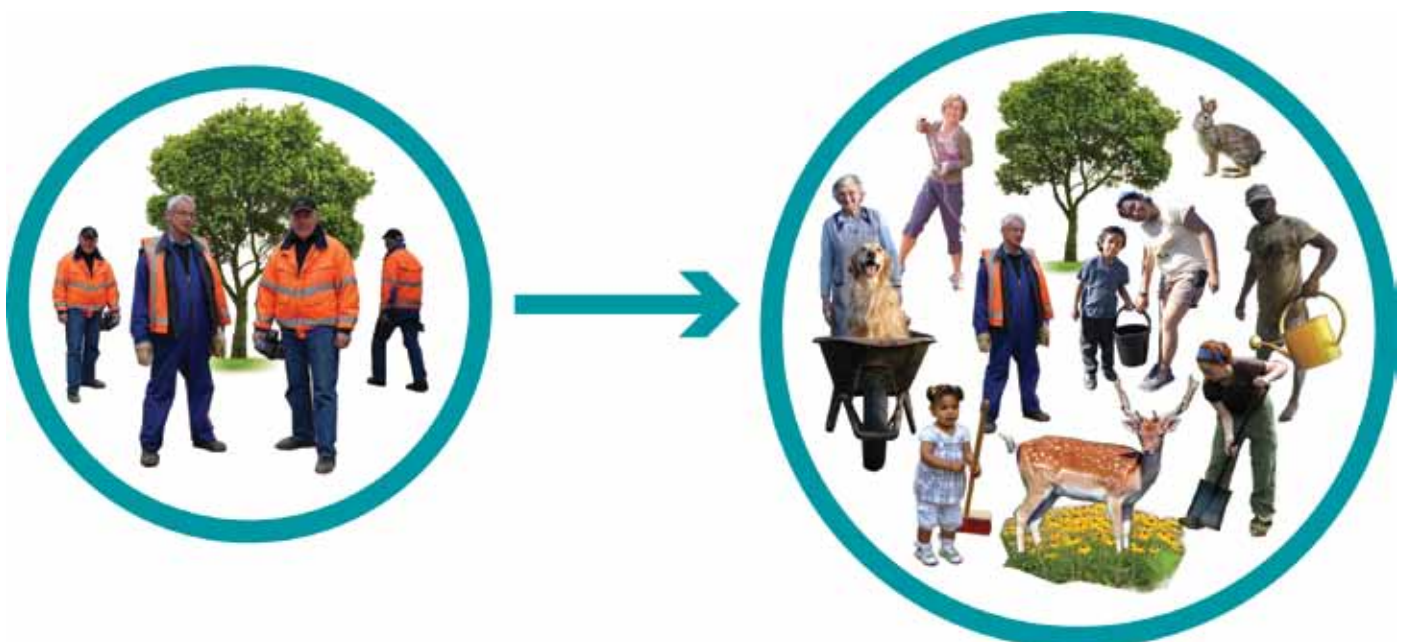
WAT IS EEN TUINMAN (M/V)

De Tuinman(m/v) staat voor een nieuwe onafhankelijke beroepsgroep in ons publieke domein. We hebben gekozen voor de naam Tuinman(m/v), omdat dit het beste omschrijft waar hij/zij voor staat. Tuinman(m/v) is een geuzennaam/eretitel, die staat voor een verzameling vakmensen, met voldoende ervaring en kennis, die dit direct, tussen en samen met bewoners uitvoeren.

*It's OK not to be optimistic. Buddhist teachings say, you know, feeling that you have to maintain hope can wear you out, so just be present... The biggest gift you can give is to be absolutely present, and when you're worrying about whether you're hopeful or hopeless or pessimistic or optimistic, who cares? The main thing is that you're showing up, that you're here, and that you're finding ever more capacity to love this world. **Philosopher and Rilke translator Joanna Macy***

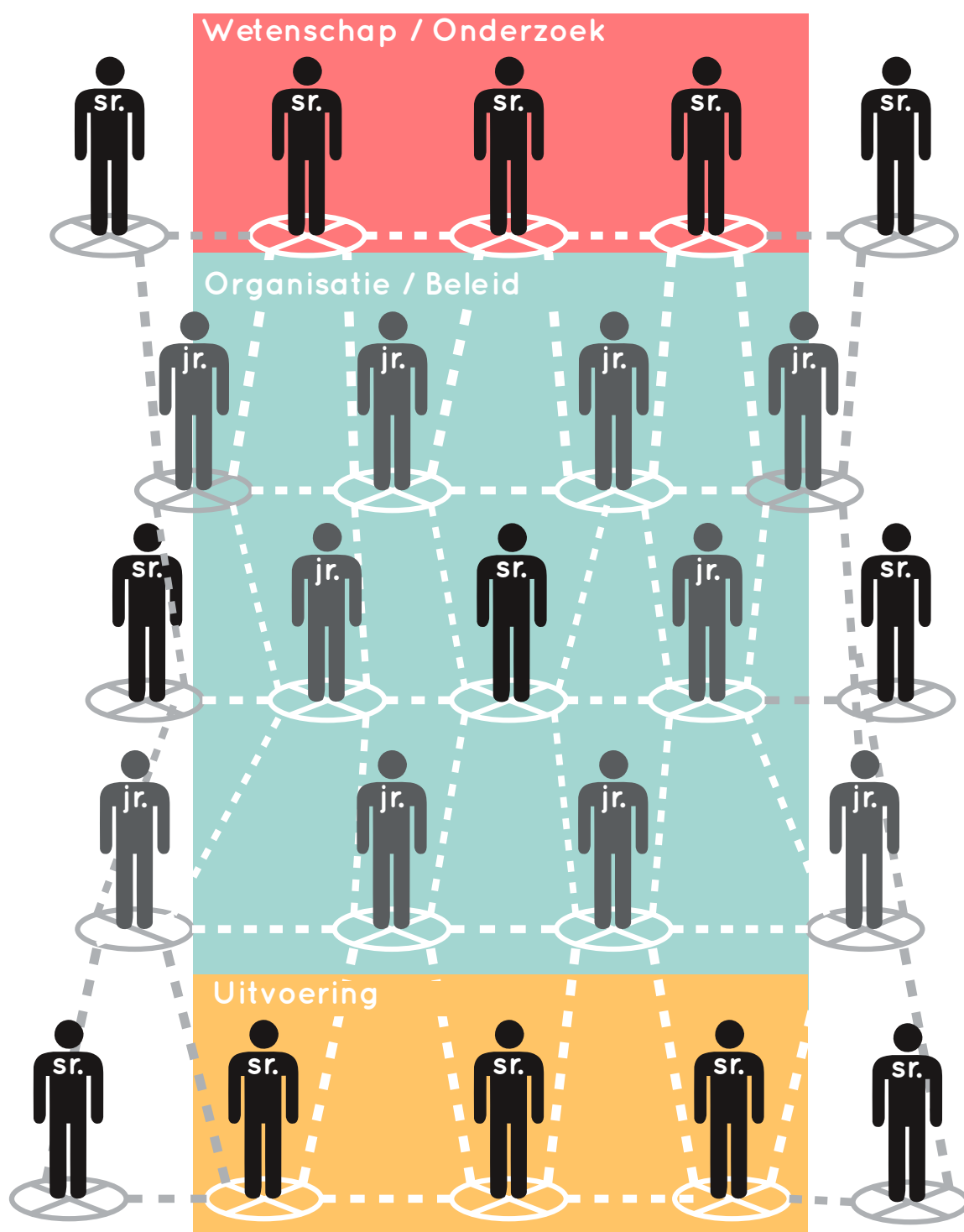
Afbeelding boven: Verschillende skills van de Tuinman(m/v)
Afbeelding onder: Een nieuwe praktijk waar iedereen meedoet.

DE 'LERENDE PRAKTIJK' VAN CREATIEF BEHEER

Omdat de aanpak nieuw is en we dus in de praktijk samen uitzoeken hoe een en ander 'werkt', runt Creatief Beheer haar praktijk als een opleiding. Dit doen we nu reeds 3 jaar en inmiddels is deze praktijk zodanig doorontwikkeld dat we hem kunnen opschalen tot een volledige opleiding voor het 'nieuwe vak' Tuinman(m/v); de Tuinmanacademie.

Het junior-senior systeem van Creatief Beheer.

Promotiefoto renovatieteam

TOPFLOOR

Het nieuwe kantoor TOPFLOOR is 1 juli 2015 officieel opgeleverd, Creatief Beheer houdt al sinds november 2013 kantoor in de RETremise en heeft samen met de veldacademie, stichting handelscompagnie Sluisjesdijk en partners een leer/werk traject uitgevoerd. Waarbij mensen met afstand tot de arbeidsmarkt samenwerken met professionals aan de renovatie van de bovenste verdieping. Het was een complex maar leerzame ervaring voor iedereen met goede resultaten.

TOPFLOOR

Het daadwerkelijk ontwikkelen in de 'dagelijkse praktijk', had Creatief Beheer natuurlijk nooit voor elkaar gekregen, zonder de steun van en samenwerking in haar 12 jarig bestaan van heel veel mensen uit praktijk, beleidswereld en wetenschap. Dit is het 'ondersteunende netwerk' van Creatief Beheer dat door de jaren is gegroeid. Dit ondersteunende netwerk willen we op de bovenste verdieping TOPFLOOR formaliseren en structureel koppelen aan onze 'uitvoerende praktijk'.

Officieel startsein renovatie bovenverdieping.

Want zoals de oude Grieken al zeiden, 'leren doe je in de praktijk en filosoferen op school'. Menselijke interactie is historisch altijd een noodzakelijke voorwaarde gebleken voor groei en ontwikkeling. Door deze interactie op een organische manier te organiseren, immers met de huidige technologische mogelijkheden, zijn starre overlegstructuren en hiërarchische instituten niet meer flexibel genoeg om te anticiperen op de snel veranderende realiteit. Mensen ontmoeten elkaar tijdens het werk, hier versterken ze elkaar en leren van elkaar. Ontmoeting is hier niet vrijblijvend (er moet een klus geklaard), er is geen sturend overleg boven de uitvoering, maar een sturend overleg midden in de uitvoering. We proberen zo met kleine stapjes, die grote stap naar een effectieve wijkaanpak, gebaseerd op de menselijke maat samen te realiseren. Echt geloven dat het anders kan en vanuit die bevlogenheid gaan werken. Vandaar dat TOPFLOOR gebruikt maakt van uitvoerende netwerkcoalities, waarin mensen op persoonlijke titel participeren (uiteeraard met toestemming en betaald door de instelling waar ze voor werken). Wat er ontwikkeld wordt is door alle deelnemers te gebruiken en dient de publieke zaak te dienen. Exclusieve open source development voor een inclusieve samenleving.

Rini Biemans

TUINMANACADEMIE (M/V)

We hebben twee groepen Tuinmannen(m/v) in opleiding, seniors en juniors. De eerste hebben minimaal 10 jaar ervaring in een relevant werkveld; inrichting, ontwerp, groenbeheer, planten kweken, tuinder, sociaal werk, coaching, organisatie. Deze seniors werken direct in de frontlijn tussen en met de bewoners, zij ontdekken als het ware in de praktijk hoe ze hun kennis en kunde op een andere 'nieuwe manier' kunnen inzetten. Wij hebben altijd een kennismakingsperiode, waarin blijkt of een kandidaat werkelijk geschikt is. Hij/zij moet het werk leuk vinden, er goed in zijn en als er plek is in de onze praktijk kan deze instromen in een 'betaald opleidingstraject' als ZZP'er.

Workshop Tuinmanopleiding najaar 2014 Veldacademie

Per september starten we 'officieel' met de Tuinmanacademie. Hiertoe starten we naast de praktijkopleiding, op de vrijdagen met een theoretisch gedeelte bij TOPFLOOR, waar senior tuinmannen en externe experts presentaties/workshops verzorgen. Hierbij zetten we ons 'netwerk' in via praktijkgroepen, die de nodige kennis, kunde en netwerk leveren om dit op een professionele manier te kunnen doen. Dit is in eerste instantie bedoeld voor alle Tuinmannen en vrouwen in opleiding (momenteel zo'n 30). Maar dit programma is natuurlijk ook voor een extern publiek interessant en kan ook op maat gesneden worden aangeboden aan de markt afhankelijk van de behoefte.

CURRICULUM

TUINMANACADEMIE

Het totale kennisveld is onderverdeeld in een aantal clusters. Per cluster zullen een aantal seniors samen met externe deskundigen, de presentaties en workshops voorbereiden en uitvoeren. Voor dit gedeelte is extra financiering nodig in de opstartfase, omdat we dit momenteel niet uit onze 'lopende praktijk' kunnen financieren. De verwachting is dat dit in 2016 wel kostendekkend is te organiseren vanuit de 'lopende praktijk'. We gebruiken het gehele najaar 2015 om dit inhoudelijk en qua financiering op te starten. We denken nu aan 10 vrijdagen met 2 presentaties in de ochtend en een workshop in de middag. Iedere vrijdag heeft een thema en behandelt een specifiek onderdeel.

ALGEMENE VISIE EN METHODE

Het effect van de Tuinman(m/v) 2 dagen

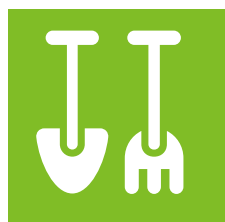
ORGANISATIE

Het spel van de Tuinman(m/v) 2 dagen

INRICHTING

Ontwerpen van de Tuinman(m/v) 1 dagen

GROENONDERHOUD

Tuinieren met de Tuinman(m/v) 2 dagen

PARTICIPATIE

Meedoen met de Tuinman(m/v) 2 dagen

FINANCIERING

Het verdienmodel van de Tuinman(m/v) 1 dagen

ALGEMENE VISIE EN METHODE

HET EFFECT VAN DE TUINMAN(M/V)

‘Tuinieren is moeilijker dan geneeskunde. Als je niet weet waar je mee bezig bent maak je de bron kapot.’
Rini Biemans

‘We willen niet gevangen blijven in eenzaamheid. Moreel en politiek staat deze samenleving op instorten, de komende decennia wordt er iets nieuws opgebouwd, een moderne democratie om de oude van onze voorouders af te lossen.’
Socioloog Zygmunt Bauman

Waarom een Tuinman(m/v) ? Sociale activering ontstaat niet zomaar. Dat moet je op gang helpen door contact van mens tot mens. Dat vliegwieltje is de Tuinman (m/v). Met de Tuinman (m/v) hebben we een nieuwe beroepsgroep gecreëerd, die naast de wijkagent, een vinger aan de pols houdt in de openbare ruimte. Maar dan met groen als expertise. De Tuinman (m/v) is een vakman in de frontlijn. Hij leert bewoners tuinieren, hij maakt een praatje, motiveert bewoners zorg te dragen voor hun eigen omgeving en hun troep op te ruimen. De Tuinman (m/v) is een geuzennaam. Hij is een verbinder van mensen. Geen schoffelaar die met zijn rug naar de mensen toe de planten in een wijk onderhoudt. In feite combineert de Tuinman (m/v) beroepen die onbetaalbaar geworden zijn, zoals de sociaal werker, de groenbeheerder en de tuinontwerper”.

Gezonde leefomgeving Gezondheidszorg maakt niet gezonder, de enige werkelijk duurzame manier om gezondheid te bevorderen en dus zorgkosten te besparen is preventie. De ziektelast van fysieke factoren (luchtverontreiniging, geluid, giftige stoffen) is 6%, de overige 94% heeft te maken met levensstijl, werkdruk, eenzaamheid, kortom ‘sociale omgevingsfactoren’. Ergo: om een gezonde leefomgeving te kunnen realiseren, dient integraal gedacht en gewerkt te worden en dit kan slechts op hyperlokaal niveau, daar waar mensen elkaar ontmoeten in de praktijk van alle dag. Dit nu is precies het domein van de Tuinman(m/v); de dagelijkse zorg voor elkaar en omgeving!

Het effect van de Tuinman(m/v) Omdat de Tuinman (m/v) ‘groen’ aan ‘sociaal’ verbindt draagt hij bij aan een oplossing voor hardnekkige moderne stadsproblemen. Het effect van de Tuinman (m/v) is minder eenzaamheid, sociale controle, kinderen die buiten kunnen spelen, een schone, groene omgeving. We halen eenzame ouderen over om gezamenlijk plantjes te verspenen in de kas. Of we knappen tuintjes op van mensen die dat niet zelf meer kunnen en maken gelijk een praatje. Bewoners die werkloos of overspannen zijn kunnen therapeutisch in het groen werken. Tuinieren lost problemen op in de wijk.

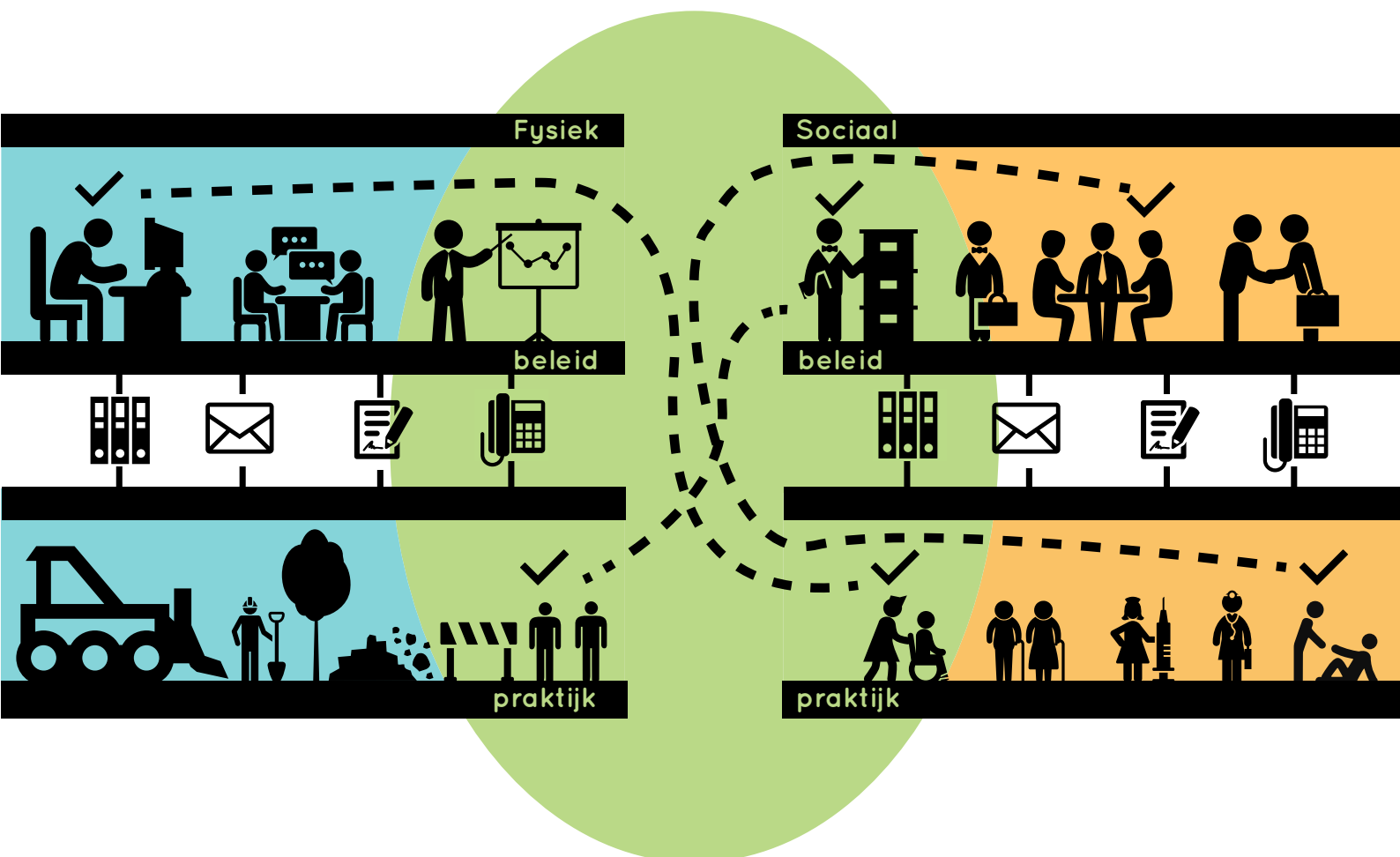
In beweging komen door in de tuin te werken, aandacht geven aan je omgeving, omringd zijn door buren die je kent en waar je mee optrekt .... dat is hartstikke gezond. De getallen spreken voor zich. In groene wijken is 30% van de mensen minder depressief, 15% heeft minder overgewicht en de huizenprijzen liggen 10% tot 30% hoger. Vooral voor kinderen is het van wezenlijk belang om in een groene omgeving buiten te kunnen spelen. Het vermindert allergie, gedragsstoornissen, overgewicht, het voorkomt oogproblemen en stimuleert de fijne motorische ontwikkeling.

Anders investeren Door de leefomgeving van mensen op deze manier daar waar mogelijk te verbeteren, worden mensen 'als vanzelf' gelukkiger, gezonder en krijgen ze dus ook meer mogelijkheden om zich te ontwikkelen. Dit is altijd een samenspel van verschillende 'harde' en 'zachte' factoren. De keus is hier simpel; willen we een stad waar kinderen overal kunnen buitenspelen, waar buurtbewoners elkaar kennen en mensen graag wonen. Of willen we als een verzameling gated communities voor de well-to-do, verbonden via no go areas en overal camera controle...dit is de richting waar we momenteel op aansturen, als we de 'gezonde dagelijkse omgang' met elkaar aan de basis niet ontwikkelen. De Tuinman(m/v) is hierbij in de visie van Creatief Beheer een noodzakelijke voorwaarde. Op termijn is dit verder te ontwikkelen tot een verdienmodel in plaats van een kostenpost via het Tuinmanfonds(m/v) dus investeren in 'zachte' factoren geeft op termijn 'harde' maatschappelijke winst; kosten besparing en waardecreatie!

Lesdag 1 De tuin als samenleving, tuinieren als samenlevingsopbouw

Lesdag 2 wetenschappelijke onderbouwing en uitgangspunten

Afbeelding onder: Werkveld van de Tuinman(m/v)

ORGANISATIE

HET SPEL VAN DE TUINMAN(M/V)

'Ik zie veel mogelijkheden in Rotterdam en ik vind het fijn om met de voeten in de klei te staan en te laten zien hoe dingen werken.'

Karin Keijzer

(M/V): Mensen als uitgangspunt

In 'Perspectief voor de steden' zijn de inwoners het uitgangspunt. Zo moet bijvoorbeeld niet het aantrekken van bedrijven voorop staan, maar het aantrekken en behouden van mensen die voor die bedrijven aantrekkelijk zijn. (Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Advies Commissie Derksen 2014)

Daar waar mensen elkaar werkelijk 'ontmoeten' en samen ergens aan werken, gebeuren de mooiste dingen... De echte opbouw en ontwikkeling van de stad begint met mensen. Als de ontwikkeling van de stad bij mensen begint, dan wordt de 'menselijke ontmoeting', kennis, kunde en netwerkinteractie de bouwmethode... Ergo: om problematische wijken leefbaar te maken moet je mensen opnieuw betrekken bij hun directe leefomgeving. Daarom vergen zowel de huidige beheer- en onderhoudspraktijk, als het sociale werk, welzijn en zorg een iets andere manier van organiseren.

It's OK not to be optimistic. Buddhist teachings say, you know, feeling that you have to maintain hope can wear you out, so just be present... The biggest gift you can give is to be absolutely present, and when you're worrying about whether you're hopeful or hopeless or pessimistic or optimistic, who cares? The main thing is that you're showing up, that you're here, and that you're finding ever more capacity to love this world.

Philosopher and Rilke translator Joanna Macy

**Lesdag 3 Tuinmandagen, aanwezigheid en begroten
Annemarie Hooghuis, Renee Wilson**

**Lesdag 4 Achter de feiten aanlopen, signaleren en
het oplossen van 'problemen' door het ontwikkelen
van 'kansen' (Radicaal Positief)**

INRICHTING

ONTWERPEN MET DE TUINMAN(M/V)

Parkmodule Dit is een vrij toegankelijke gemeenschappelijke openbare ruimte (park of plein) in een wijk. Het is belangrijk dat zo'n ruimte geleidelijk groeit, mooier wordt en beter gaat functioneren als ontmoetingsplek voor de wijk. De Tuinman(m/v) hanteert hierbij drie regels, geen rotzooi, geen overlast en iedereen mag meedoen.

Tuinmodule Dit is een afsluitbaar binnenterrein zoals een speeltuin, binnenterrein of schoolplein. Dergelijke plekken zijn geschikt voor een beschermd programma zoals educatie of ontmoeting of een menging van functies. Daarnaast kunnen we een Tuinmodule inzetten als een soort sociale wijkwerf voor vergroening van de omliggende straten. Creatief Beheer ziet een Tuinmodule als onmisbaar in een integrale wijkaanpak. Als opslag (materiaal) en uitvalsbasis richting de wijk, als plek om vrijwilligers te binden en te faciliteren en ontmoetingen te genereren en als inlooplek

Straatmodule

Straten zijn de haarvaten van de stad en op een bepaalde manier gemeenschappen op zichzelf. Via geveltuinten maken we contact met bewoners en zo groeien langzaam vertrouwen en samenhang. Naarmate bewoners mee gaan doen in het onderhoud, wordt de straat langzaam groener en is meer mogelijk. Dit is vooral voor hele kleine kinderen belangrijk, de stoep is hun drempel naar de grote wereld.

*Architect/Tuinvrouw
Irina Xanthopolou*

Straatmodule

Tuinmodule

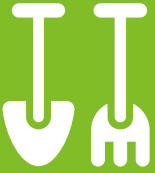
Parkmodule

Omdat inrichting en gebruik met elkaar verbonden zijn heeft Creatief Beheer bouwers en architecten in 'opleiding'. Karin Keijzer is hier de senior, het gaat erom op een trajectmatige manier te ontwerpen en ook op zo'n manier dat 'mensen kunnen meedoen'. Het gaat hier om plantenbakken, tuinhuisjes, zitelementen e.d.

Een voorbeeld is de Barbapapabak, een plantenbak gemaakt van stoeptegels, dit is een eenvoudig systeem, die snel aan mensen is te leren.

GROENONDERHOUD

TUINIEREN MET DE TUINMAN(M/V)

'Voor mij is iedere week weer een succes, tot september zullen de komkommers en tomaten weer de wijk inrollen!'

Douwe kappers

Half the interest of gardening is the constant exercise of the imagination. Mrs C.W.Earle

Tuinieren, handwerken, klussen en koken zijn te zien als gezonde therapeutische bezigheden voor mensen. Daarnaast zijn het ook werkzaamheden die je samen kunt doen, waardoor je elkaar leert kennen en iets van elkaar kunt leren. Bovendien zijn het precies de werkzaamheden, die nodig zijn om een gezellig buurtparkje te creëren.

Kennis over 'tuinieren' is natuurlijk nodig. Binnen onze tuinmannen(m/v) groep hebben we een aantal zeer ervaren mensen op het gebied van groenonderhoud. Daarnaast zijn we met juniors via TOPFLOOR bezig om kennis te verzamelen over stadsecologie, omdat we als Tuinmannen(m/v) op een zodanige manier willen tuinieren dat het ook toevoegt aan biodiversiteit, waterhuishouding en vermindering hittestress

Lesdag 6 : Alles over tuinieren

Lesdag 7 : Alles over Stadsnatuur

PARTICIPATIE

MEEDOEN MET DE TUINMAN(M/V)

De Tuinman (m/v) leert bewoners weer zelf zorg te dragen voor de buitenruimte. Hij reageert direct en adequaat op problemen en lost ze waar mogelijk op (losse stoeptegels repareren, zonder te vragen het gras maaien als er een sportdag voor kinderen is). Hij geeft daarin het goed voorbeeld. Bewoners ervaren dat daardoor de sfeer in de wijk verandert en worden gestimuleerd ook zelf initiatief te nemen. Tijdens het 'tuinieren' wordt kennis en kunde gedeeld. Zo leren Tuinmannen (m/v) ook van bewoners die ergens veel verstand van hebben. Er groeit een onderlinge band en burgerparticipatie wordt leerzaam, gezond en nuttig voor iedereen.

'Onderhoud is de metafoor, de houding en de communicatie eromheen is veel belangrijker en zo creëer je veel meer waarde met juist het meest onaanzienlijke werk, het is bijna tovenarij, genieten van het werk, waar anderen op neerkijken'

Sebastiaan Jansen

Als we kijken naar de verschillende vormen van meedoen, kunnen we drie groepen onderscheiden,

Spontane participatie

Dit gebeurt zonder formele relatie, mensen helpen gewoon mee omdat ze het leuk of belangrijk vinden.

Georganiseerde participatie

Dit zijn vrijwilligers met een contract, dit kan zijn in het kader van activering, opleiding, tegenprestatie, reïntegratie. Hier trachten we het op zo'n manier te organiseren dat het zowel voor de 'participant' als voor de wijk voordeel heeft.

Maatschappelijke participatie

Dit zijn bedrijven en organisaties, die hun maatschappelijke verantwoordelijkheid willen vormgeven en komen 'meehelpen'.

Alle drie deze vormen van 'meedoen' voegen substantieel toe in het maximaliseren van het dagelijks onderhoud en het groen en kindvriendelijke maken van wijken. Bovendien stroomt er per jaar zo'n 10% tot 20% van de 'vrijwilligers' door naar een betaalde baan.

Lesdag 8 spontane participatie hoe krijg je bewoners zover dat ze gaan meedoen

Lesdag 9 hoe organiseer je participatietrajecten optimaal

FINANCIERING

HET VERDIENMODEL VAN DE TUINMAN(M/V)

Door groenere wijken stijgen de huizenprijzen en gezondere mensen doen de zorgkosten dalen. Bovendien kan de Tuinman (m/v) op vele posten besparen. Iedere wijk in Rotterdam verdient een Tuinman (m/v) die het sociale leven in de openbare ruimte kan aanzwengelen. Maar wij hebben te maken met een praktijk. Waarbij geld voor sociale verbetering via bestaande wordt aanbesteed, dit verkleint de kans op 'werkelijke vernieuwing' enorm.

Creatief Beheer introduceert daarom een flexibele manier van financieren, die eenvoudig is in te passen in de huidige praktijk: het Tuinmanfonds. Het Tuinmanfonds is een fonds dat per wijk ongeveer 40.000 euro nodig heeft om een Tuinman(m/v) een jaar lang te kunnen laten functioneren.

Het Tuinmanfonds is een gemeenschappelijk wijkfonds dat gevuld kan worden door iedereen die er belang bij heeft dat het leefklimaat in de betreffende (achterstands)wijken verbetert. Dat kunnen gemeentelijke organisaties zijn, maar ook zorgverzekeraars en vastgoedbedrijven. Iedereen kan gebruik maken van de vakkwaliteiten van de Tuinman (m/v). Zo kunnen directe investeerders bijvoorbeeld opdracht geven om voortuinen bij ouderen te onderhouden, of moestuinen aan te leggen met bewoners. Voor fondsen als Jantje Beton of stichting Doen kunnen groenprojecten opgezet worden met kinderen in de wijk. En samenwerkingspartners of andere aanvullende partijen kunnen de Tuinman (v/m) inzetten voor hun eigen projecten. Centraal staat steeds de gemeenschappelijke opgave groene en kindvriendelijke wijken, iets dat hier niet aan toevoegt past niet in het Tuinmanfonds.

Lesdag 10 Het tuinmanfonds – Rini Biemans samen met praktijkgroep financiering

Schema van het verdienmodel van de Tuinman (M/V)

